

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

VALTIOSOPIMUS JA AITAKOMISSION ROOLI TOIMEENPANOSSA

Infotilaisuus

14.5.2024, Karigasniemi

Hannu Linjakumpu
Suomi-Norja aitakomission jäsen/pj. Suomi

Yksikön päällikkö
Lapin ELY-keskus

Ohjelma

Valtiosopimus ja poroaitakomission rooli toimeenpanossa

poroaitakomission Suomen osapuolen puheenjohtaja, yksikön päällikkö Hannu Linjakumpu,
Lapin ELY-keskus

Valtiosopimuksen toimeenpano sekä menettelyt ja korvaukset porojen rajanylityksissä

rikoskomisario Kirsi Huhtamäki, Lapin poliisilaitos

Esteaidan rakentamisen vaiheet ja osallisten oikeudet

maanmittausneuvos Markku Markkula, Maanmittauslaitos

Esteaidan linjaussuunnitelma

aitatyönjohtaja Kari Henttunen, Paliskuntain yhdistys

Kesän 2024 maastotyöt

porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen, Lapin ELY-keskus

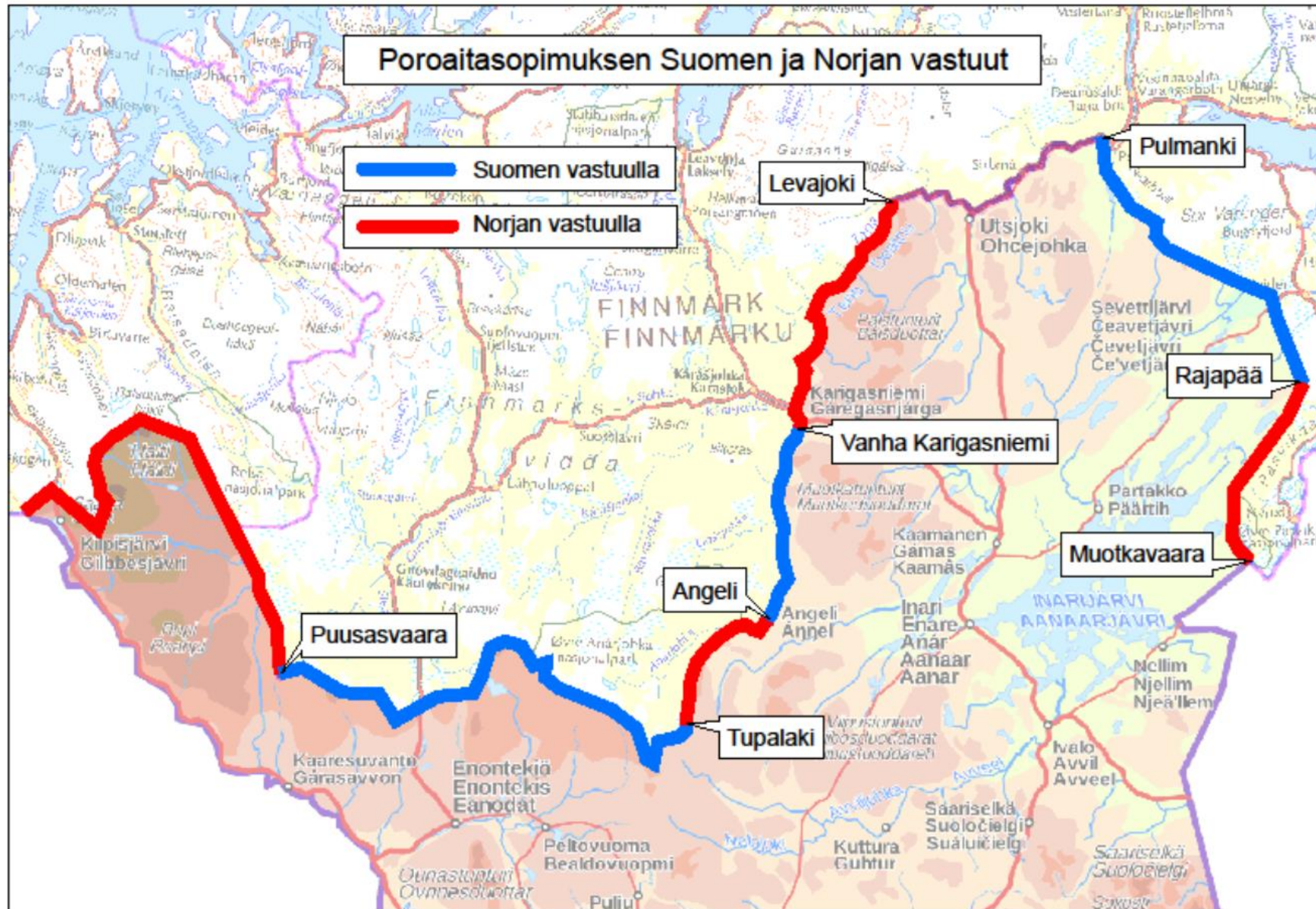
Keskustelua

Suomi- Norja valtiosopimus

- **Ensimmäinen** Suomen ja Norjan välinen poroaitasopimus on laadittu vuonna 1952 sen aikakauden vaatimiin tarpeisiin.
  - **Seuraava** sopimus tuli voimaan 1983, jonka kanssa rajalla ”tultiin toimeen” pitkään
  - 2000 –luvun alussa nähtiin tarve muuttaa sopimusta vastaamaan muuttuneita tarpeita
  - Teknisten muutostarpeiden lisäksi nähtiin tarpeelliseksi saada rakennettua aita Teno-jokilaaksoon Norjan puolelle jokea, joka estäisi norjalaisten porojen pääsyn Suomen puolen kyliin ja viljelyksille.
-
- Korvaamismenettelyt sujuvimmiksi
  - Poroaitakomission tehtäviin tarkennuksia

Suomi- Norja valtiosopimus

- Neuvottelut sopimuksen uudistamisesta käytiin vuosina 2011 -2014
- Suomen tasavallan hallitus ja Norjan kuningaskunnan hallitus tekivät joulukuussa 2014 **sopimuksen poroaitojen rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä muista toimenpiteistä porojen estämiseksi pääsemästä toisen valtakunnan alueelle.**
- **Valtiosopimus tuli voimaan 1.1.2017.** Asiasta on säädetty Suomessa kansallisesti laissa ([978/2016](#), [HE 143/2016 vp](#)) sekä valtioneuvoston asetuksessa (Sopimussarjan nro [93/2016](#), Suomen säädöskokoelman nro [1421/2016](#)).
- Laki poronhoitolain muuttamisesta ([979/2016](#), 39 a §, Valtakunnan rajalle rakennettava esteita)

Suomi- Norja valtiosopimus

- Valtiosopimuksen mukainen poroaitakomissio päättää poroesteaidan sijainnista (enintään 2 km valtakunnan rajasta) sekä valvoo aidan rakentamista ja kunnossapitoa.
- Suomen tulee rakentaa uusi aita välille Angeli - Vanha Karigasniemi. Esteaita on rakennettava niin lähelle valtakunnan rajaa, kuin se on **maasto-olosuhteet sen sallivat** (sopimus 2 artikla)
  - Artiklan tulkinnasta ei päästy yksimielisyyteen poroaitakomissiossa
- **Sopimusta on tarkennettu** ja tarkennettu sopimus on saatettu voimaan 29.4.2023 valtioneuvoston asetuksella (Sopimussarjan nro [27/2023](#), Suomen säädöskokoelman nro [749/2023](#)).

Suomi- Norja valtiosopimus

Vuonna 2023 sovittiin maiden välillä tarkennus valtiosopimuksen tulkintaan aitalinjauksesta välillä Angeli Vanha Karigasniemi:

- **Angelista Palkasjoelle**, noin 40 kilometrin matkalle, rakennetaan uusi sopimusaita tien numero 9704 ja Inarijoen väliin, niin lähelle rajaa kuin maasto-olosuhteiden vuoksi on mahdollista.
- **Palkasjoelta Vanhaan Karigasniemeen** (Hávgalásis, Inarijoen ylityspaikka), noin 20 kilometrin matkalla, aita liitetään kansalliseen poroesteaitaan. Tällä välillä kansallisesta aidasta tulee sopimusaita.
- **Inarijoen ja Kaarasjoen** yli ei rakenneta aitoja. Sen sijaan jokien kummallekin puolelle rakennetaan aidat jokiin saakka sekä johdeaitoja estämään poroja ylittämästä jokia.
- **Lisäksi noottienvaihdolla sovittiin**, että mikäli aitaratkaisu Palkasjoelta Vanhaan Karigasniemeen (Hávgalásis) johtaisi tulevaisuudessa korvausvaatimukseen tai jos osoittautuisi, että Inarijoen ja Kaarasjoen molemmin puolin olevat johdeaidat eivät toimisi tarkoituksenmukaisesti, olisi poroaitakomission kokoonnettava pohtimaan muita ratkaisuja.

Aitasopimus sisältää mm.

- 1 artikla - **Paimennusvelvoite**
- 2 artikla - Olemassa olevat ja uudet sopimusaidat
- 3 artikla - **Aitalinja rajana**
- 4 artikla - Työselitys ja vastuu aidan rakentamisesta ja kunnossapidosta
- 5 artikla - **Poroaitakomissio**
- 6 artikla - Rakentaminen ja tarkastus
- 7 artikla - **Ilmoitus rajanylityksestä**
- 8 artikla - **Palauttaminen**
- 9 artikla - Velvollisuus porojen noutamiseen
- 10 artikla - Erotus
- 11 artikla - Maksu luvattomasta laiduntamisesta
- 12 artikla - **Korvaus vahingosta**
- 16 artikla - Rajanylitysten todennettavuus
- 18 artikla - Toimivallan delegointi
- 20 artikla - Maastoajoneuvojen käyttö
- 21 artikla - Poromerkkien luettelo ja rekisteröinti
- 22 artikla - **Muut aidat**
- 23 artikla - **Rangaistusmääräyksiä**
- 24 artikla - **Riidanratkaisu**
- 25 artikla - Viranomaiset
- 26 artikla - **Voimassaoloaika ja uudelleen neuvottelut**
- 27 artikla - Voimaantulo

Poroaitakomissio (5 artikla)

- Aidan rakentamista ja kunnossapitoa valvomaan asetetaan kuusijäseninen suomalais-norjalainen poroaitakomissio neljäksi vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtajana toimii parittomina vuosina suomalainen ja parillisina vuosina norjalainen.
  - Suomen osapuolen jäsenet: yksikön päällikkö Hannu Linjakumpu (Lapin ELY-keskus), toiminnanjohtaja Anne Ollila (PY) ja rikoskomisario Kirsi Huhtamäki (Lapin poliisilaitos)
- Poroaitakomissio päättää poroesteaidan sijainnista (enintään 2 km valtakunnan rajasta), sekä valvoo aidan rakentamista ja kunnossapitoa.
- Kummankin valtakunnan on asetettava riittävä määrä aidan kunnossapitäjiä, joiden tulee tarkastusmatkoillaan korjata aitoja.
- **Poroaitakomission on varmistettava, että Angelin ja vanhan Karigasniemen välille aita rakennetaan niin lähelle valtakunnanrajaa kuin maasto-olosuhteet sallivat.**
- Jos poroaitakomissio ei pääse **yksimieliseen** ratkaisuun, tulee asia saattaa 24 artiklassa mainitun **välityslautakunnan** lopullisesti päätettäväksi.

Kiitos mielenkiinnosta!

